

cat era lo *draper* a qui-l pagès devia dinars, e clamà-s a la cort, del pagès --- tant no pregà lo canonge de misericòrdia que li tengués prou ab lo veguer ni ab lo *draper*, ni no volgren alongar del deute lo pagès» (*Blanq.*, *NCL*, II, 103.15, 26), i vegeu s. v. *BURGÈS* ⁵ l'ex. que en cito de la *DoctrPu.* (Gili, p. 159; vegeu-ne abundor de testimonis Ss. XIII-XV), en *DAG.* i *AlcM*, doc. barceloní de 1452 (en Careta, s. v. *panyero*), d'altres de segarrencs (junt amb *gorraires*, etc., en Joan Segura, *A estones perdudes*, p. 96), i a Girona i València devia seguir essent l'expressió general a la fi del S. XVI (puix que no en dóna d'altra com a sinònim de *botiguer de draps* o «venditor pannorum», *OPou*, *ThPu.*, 162).

Alhora, trobem copiosament, des del principi, el *moli draper* (doc. de Ribes de c. 1283, *RLR* IV, 54), ja veiem *tres* (*molins*) *drapers* a Prats de Molló el 1151 (Balari, *Orig.*, 641), i n'hi havia a les terres de recent substrat mossàrab: «in molendinis *trapers*» o «in m. *traparis*» en docs. de Poblet de 1196 i 1206 ²⁰ (*Cart.* de Poblet, 152, 210). *Draperia* [docs. ross. i barc. de 1249 i 1252], «la peça de Xaló, e de Buins e de Sent Omer, e tota altra *draperia* semblant d'aquesta», tarifa barcelonina de 1271 (*EntreDL* I, § 64).

⁺*Drapatge* 'draperia, drapada, conjunt de teixits': ²⁵ «el lliit bell i amplíssim, / coixinam d'eider, / *drapatge* suauíssim, / ombrívol dossier / ---», JRuyra, *País del Plaer* (O. C., p. 962a). *Drapaire*, sembla ser creació recent [Belv. 1803; manca encara *DTol.*, Lacav.].

Endrapar 'posar drap o forrar de drap' [1362], ³⁰ 'menjar voraçment' (Princ. estil colloquial, escr. Renaix., naixeria com a metàfora familiar per 'revestir de força el cos'); *endrapador*, *endrapaire*. *Endrapir* val. 'entelar, recobrir d'un tel', com a propi de Castalla (Enric Valor, c. 1950).

¹ Des dels orígens literaris (Dante, els dos Villani, Bencivenni, Boccaccio) no sols en la llengua comuna sinó ja amb dades medievals en els dialectes, almenys els de les principals zones de l'Alta Itàlia (Lombardia, Piemont, Ligúria). — ² Nyberg, *A Manual of Pahlavi* II, 65; Buck, *Sel. I-E. synonyms*, 4.417; avui persa *dirafš*. És sabut que *š* és el resultat fonètic normal de *ps* en la major part de l'irani: doncs *DRAP-SA*. — ³ Només en lituà hi ha una forma amb *-N-* (no en cap altra llengua). ⁴⁵ I encara, fins en lituà es tracta d'una formació *DRAP-ON-Ā* i no pas *DRAP-NO-* com en aqueixa hipòtesi cèltica. — ⁴ Whatmough més confiat generalment en el cèltic, tampoc no diu que *drappus* ho sigui i només el qualifica de «lugdunensis» en els seus *Dialects of Ancient Gaul* I, 10, suposant que fos un sinònim d'«estandard», en lloc del vindelicà *labarum*, «aquità *cantabrum*», germ. *bannum*; mera hipòtesi a base del sentit amb què es presenta *drafš*- en irani. — ⁵ Krahe, *Unsere Ältesten Flussnamen*, 44-5, el posa entre els hidrònims (sobretot illiris, i circum-illiris) de la família i.e. del scr. *drāvati* 'corre', 'forma escorrim', i entre 12 que n'aplega, en 4 es repeteix la variant *dr/tr-*. — ⁶ El nostre mot balto-eslau i residual sorotàptic certament no ⁶⁰

es pot identificar amb una altra arrel eslava, la del rus *trjapka*, i rus dial. *trjapie* (Tolstoi, *Vlasti Timy*), tot i que són sinònims, puix que aquests mots russos signifiquen precisament 'parrac, drapot', però fonèticament suposen una base *TREMP-*. Realment sembla que en eslau vagi haver-hi contactes i alguna barreja entre les dues arrels sinònimes, car el verb rus *drjapai* 'esqueixar, rascar', que Berneker apariona amb la família de l'eslovè *drapa* citat abans, té *DR-*, però *-EMP-* (> rus *ja*). Tanmateix el fet que les formes cast.-port. en *tr-* com *trapo* responguin a catalanes amb *dr-* (*tragar/dragar*, *trópego/dropo*, *trapo/drap*) sembla quasi constituir sistema, i per tant suggereix que la *TR-* sigui en el nostre cas una mera innovació del llatí vulgar extremo-occidental, més aferrat als hàbits hereditaris del llatí a causa del conservadorisme degut a la vella data de la romanització total de la Bètica. Doncs, pur miratge desorientador. Tanmateix paronomàsia impressionant, i per tant, cas alligador: cal estar fort en fonètica comparada per llançar-se per aqueixos viaransys. — ⁷ *Trapera* 'esqueix de la roba': «vaya *trapera* que te has hecho!» vaig anotar a Sallent de Gállego, 1966.

Draquessa (o *-esa AlcM*), *V. drac*

DRASSANA, 'lloc on es construeixen les embarcacions', del més antic *daraçana*, i aquest, de l'hispano-àr. *dār aš-šāna*^c (àr. *dār aš-sinā*^a), 'casa de la fabricació', 'drassana'; en català *daraçana* es canvià en la forma més moderna per influència de *dreçar* 'erigir', 'compondre, adobar'. □ 1.^a doc.: *daraçana*, 1149; *dreçana*, S. XVI i ja algun cop fi S. XV.

³⁵ Apareix *daraçana* ja en un doc. de Tortosa de 1149, immediat al deslliurament d'aquella ciutat i comarca, Torres Balbàs, p. 182.¹ De les de Barcelona, ja n'hi ha moltes dades almenys des de fi del S. XIII, en el gran llibre d'A. de Campmany i en monografies de Fc. Bofarull, Ad. Florensa i JRubió,² recollides també per Torres (pp. 204ss.). Muntaner parla sovint de les drassanes catalanes, i ja en començar la magna aventura de Pere el Gran: «puix ell endreçà totes ses *daressanes*, axí en València, com en Tortosa e a Barcelona, que les galees estiguessen a cubert» (Casac, I, 81.24, § 36).

També usa En Muntaner, i més sovint i tot, la forma *darassanal*, sense que es noti una diferència de significat: al capdavant tampoc és clar que hi hagi entre les dues una relació de tipus derivacional, i més aviat sembla que són variants en l'adaptació dels sons de la llengua originària o mers al·lòtrops aràbics; continua, en efecte, «e féu *darassensals* en tots los llocs on li paria que galees degués tenir» (I, 81.26) i segueix encara la forma *derassensals* o *daressensals* repetida més avall (81.29, 30, 82.15, 17, 20, 21...); «custodiam *Darassane* nostre Barchinone --- in dicta *darassanali* --- dictum *darassanale*», a. 1285 (Bofarull, l. c. 79, 80); de nou, durant el relat de l'epopeia grega: «puis armà tres galees, ultra la sua, les quals pres del *darassensal*,